

ODŮVODNĚNÍ

návrhu novely vyhlášky č. 314/2013 Sb. o předkládání výkazů České národní bance osobami, které náleží do sektoru finančních institucí

I. OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Stávající vyhláška č. 314/2013 Sb., ve znění vyhlášky č. 215/2014 Sb., zajišťuje sběr statistických dat od různorodých skupin vykazujících nebankovních subjektů ze sektoru finančních institucí, a to pro účely sestavování statistik v působnosti České národní banky (dále jen „ČNB“). Jednotlivé statistiky reagují na požadavky plynoucí ze závazků spojených s členstvím České republiky v EU a rovněž zohledňují požadavky domácích uživatelů. Požadavky na sestavování harmonizovaných statistik jsou stanovovány Evropskou centrální bankou (dále jen „ECB“), dále se pak jedná o plnění informačních povinností vůči mezinárodním institucím (MMF, BIS, Eurostat).

V rámci plnění úkolů ESCB/ECB požadavky na statistické výkaznictví pro jednotlivé oblasti statistik vycházejí zejména

- z článku 5 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky;
- z nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, v platném znění;
- z nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1071/2013 ze dne 24. září 2013 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (přepřacované znění) (ECB/2013/33);
- z nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1073/2013 ze dne 18. října 2013 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (přepřacované znění) (ECB/2013/38);
- z nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1075/2013 ze dne 18. října 2013 o statistice aktiv a pasiv účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí (přepřacované znění) (ECB/2013/40);
- z nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1409/2013 ze dne 28. listopadu 2013 o statistice platebního styku (ECB/2013/43);
- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, v platném znění;
- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii.

Zabezpečování úkolů v oblasti shromažďování statistických údajů nezbytných k sestavování statistik a k plnění statistické zpravodajské povinnosti vůči ECB vyplývají pro ČNB z jejího členství v Evropském systému centrálních bank. V návaznosti na článek 5 statutu ESCB a ECB a článek 4 odst. 3 Smlouvy o EU je nezbytné přijmout a provést veškerá opatření pro včasnou přípravu v oblasti statistiky.

Vedle přímo použitelných předpisů EU jsou pro jednotlivé oblasti statistik dále aplikovány metodické pokyny, které vydává ECB formou obecných zásad. Vlastní sběr dat a sestavování statistik provádějí členské státy samostatně, avšak takovým způsobem, aby z této činnosti byly zabezpečeny údaje potřebné pro statistiky EU v harmonizované struktuře a časovém rámci. Základ pravidel pro soubor statistik na úrovni EU představuje systém ESA 2010 – Evropský systém národních a regionálních účtů v EU.

V návaznosti na nové nařízení ECB (EU) 2018/231 ze dne 26. ledna 2018 o statistické zpravodajské povinnosti penzijních fondů (ECB/2018/2) je nezbytné přistoupit ke změně předmětné vyhlášky. Navrhovaná právní úprava zohledňuje požadavky ECB na statistické výkaznictví stanovené novým nařízením pro sestavování plně harmonizované statistiky penzijních fondů.

Ve snaze minimalizovat náklady spojené s implementací této nové harmonizované statistiky byly do vyhlášky zařazeny pouze požadavky na sběry dat, které v současnosti nelze naplnit z jiných dostupných zdrojů. Konkrétně se jedná o zavedení dvou nových čtvrtletních výkazů („Čtvrtletní přehled o úvěrech fondu penzijní společnosti“ a „Čtvrtletní přehled o penzijních nárocích fondu penzijní společnosti“) a jednoho ročního výkazu („Roční doplňkové informace o účastnících fondu penzijní společnosti“). Všechny nově zaváděné výkazy budou koncipovány jako sběry údajů v agregované podobě. Zároveň bude upravena i stávající podoba čtvrtletní bilance, kde budou nově uspořádány jednotlivé položky aktiv a pasiv a zavedeno členění podle skupin zemí. Lhůta pro předkládání všech výkazů zůstane jednotně nastavena na 30. den po konci sledovaného období.

Pro vytváření statistiky penzijních fondů budou zároveň využity i výkazy, které penzijní společnosti již předkládají za jednotlivé obhospodařované fondy pro účely dohledu. Za účelem snížení vykazovací zátěže nebude ČNB rovněž zavádět ani přímý sběr údajů o transakcích. Toková statistika bude odvozována z vykázaných údajů o stavech ke konci sledovaného období a změnách z přecenění pro položky poskytnuté úvěry a penzijní nároky.

Na základě referenčního souboru zpravodajských jednotek stanoveného nařízením se vykazovací povinnost vztahuje na jednotlivé fondy obhospodařované penzijními společnostmi. Předkládaným návrhem vyhlášky se tak nerozšiřuje stávající okruh vykazujících osob.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Předkládaná vyhláška je v souladu s rozsahem zákonného zmocnění na vydání prováděcí vyhlášky podle § 41 odst. 3 a § 43 písm. a) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 227/2013 Sb..

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná vyhláška není transpozičním předpisem. Předkládaný návrh vyhlášky není v rozporu s právem Evropské unie. Vyhláška je předpisem technického charakteru, kterým se zajišťuje sběr statistických dat.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Hlavním důvodem pro změnu vyhlášky týkající se rozšíření informačních povinností penzijních společností za jejich jednotlivé fondy je nové Nařízení ECB (EU) 2018/231 ze dne 26. ledna 2018 o statistické zpravodajské povinnosti penzijních fondů (ECB/2018/2).

Vzhledem k tomu, že požadovaná data nejsou v potřebném rozsahu a struktuře dostupná z jiných datových zdrojů a bez těchto dat nelze plně statistické požadavky zabezpečit, je navrhováno realizovat jejich sběr na základě novely dosavadní vyhlášky. Do stávajícího výkaznictví nebankovních finančních institucí se v návaznosti na přímo použitelný předpis EU promítnou aktualizované požadavky evropské legislativy a zajistí se tím sestavování a předkládání statistických výkazů ČNB v potřebném rozsahu a požadovaných lhůtách.

Jedná se o standardní postup k zabezpečení aktualizovaného sběru dat, která jsou podkladem pro kompilaci harmonizovaných a mezinárodně srovnatelných statistik, jejichž sestavování pro ČNB vyplývá z členství v Evropském systému centrálních bank.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Z navrhovaných změn vyplývají zvýšené náklady pro ČNB související se zavedením nových výkazů a provedením úprav ve sběrném systému pro výkaznictví.

Podnikatelské prostředí České republiky, tedy osoby dotčené změnami v předkládacích povinnostech, bude muset přizpůsobit své informační systémy novým požadavkům.

Vyhláška nemá žádné negativní sociální dopady ani nemá žádné dopady na spotřebitele, na oblast rovnosti mužů a žen, na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Předkládaný návrh vyhlášky nemá žádné negativní dopady na životní prostředí, nemá dopady na bezpečnost nebo obranu státu, ani na výkon státní statistické služby.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, která by byla předmětem diskriminace.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů GDPR¹⁾ (účinným od 25. května 2018) a vládním návrhem nového zákona o zpracování osobních údajů předloženým Poslanecké sněmovně jako ST 138.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava, která se týká předkládání výkazů České národní bance, nevytváří prostor pro korupční rizika.

9. Konzultace

Návrh nové vyhlášky byl konzultován s Asociací penzijních společností ČR. Detailní podoba jednotlivých výkazů byla připomínkována zástupci této asociace. Podrobná metodika bude vykazujícím osobám zpřístupněna ve sběrném informačním systému ČNB ke konci června

¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

2018, tedy devět měsíců před požadovaným prvním předložením dat. Vzhledem k významnému časovému předstihu zveřejnění metodiky Asociace penzijních společností vyjádřila souhlas se zavedením harmonizovaného výkaznictví již od 1Q 2019. Podle Nařízení ECB je první vykazování požadováno od 3Q 2019, resp. 2Q pro případ kompilace tokové statistiky národními centrálními bankami.

Zavedení sběru od 1Q 2019 bylo předpokládáno po celou dobu přípravy nařízení. Bylo avizováno i v šetření, které hodnotilo náklady na zavedení harmonizované statistiky penzijních fondů a kterého se účastnily i české vykazující subjekty. K odsunutí původního termínu došlo výhradně kvůli zavádění nových sběrů o zaměstnaneckých penzijních fondech ze strany EIOPA, a tudíž potřebě vytvořit příslušnou XBRL taxonomii. XBRL taxonomie bude podle aktuálního harmonogramu dokončena v polovině roku 2018. Země, v nichž tyto penzijní fondy působí a které se rozhodnou využít jednotný reportovací rámec jako jeden ze zdrojů harmonizované statistiky penzijních fondů, by nestihly včas implementovat taxonomii do svých systémů. V ČR rezidentské zaměstnanecké penzijní fondy nepůsobí, XBRL taxonomie tak pro účely sestavení statistiky penzijních fondů využívána nebude.

ČNB v souladu s dosud uplatňovanou praxí nastaví platnost nové metodiky od počátku kalendářního roku a využije data 1Q 2019 jako testovací data pro odladění případných chyb ve vykazování. Zároveň dřívější implementace změn ve výkaznictví poskytne i časový prostor pro doladění nového kompilačního systému pro sestavení stavové a tokové statistiky penzijních fondů, pro otestování reportingu a vyjasnění dodatečných metodických otázek.

Návrh vyhlášky je rovněž konzultován s Ministerstvem financí.

Návrh nové vyhlášky nepodléhá konzultaci s Evropskou centrální bankou podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.

Předkládaný návrh neobsahuje řešení, která by představovala zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti.

Na základě návrhu České národní banky (Plán vyhlášek na rok 2018) potvrdil ministr spravedlnosti a předseda Legislativní rady vlády, že se u této vyhlášky neprovede hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA).

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K bodu 1

V poznámce pod čarou č. 1 se doplňuje referenční odkaz na nové nařízení ECB.

K bodu 2

Legislativně technická úprava reaguje na ukončení důchodového spoření.

K bodu 3 a 4

Legislativně technická úprava korespondující s aktuální právní úpravou obdobných vyhlášek upravujících výkaznictví.

K bodu 5

Pro pojišťovny se ruší předkládání výkazu V (ČNB) 28-12 „Měsíční přehled držených zahraničních cenných papírů“. Důvodem pro zrušení výkazu je jeho částečná duplicita s výkazem ROS (ČNB) 25-04 „Čtvrtletní seznam aktiv“, který se předkládá v souladu s přímo

použitelnými předpisy Evropské unie upravujícími obezřetnostní požadavky pro pojišťovny (Solvency II). Ustanovení § 6 se současně formulačně upravuje, v zájmu srozumitelnosti se proto navrhuje nové znění.

K bodu 6

Rozšiřuje se vykazovací povinnost pro penzijní společnost předkládat za jednotlivé fondy penzijní společnosti dva nové výkazy se čtvrtletní frekvencí a jeden nový výkaz v roční frekvenci. Pro všechny výkazy je stanoven shodný termín předložení do České národní banky, a to 30. den po konci čtvrtletí pro čtvrtletní výkazy a 30. den po konci kalendářního roku pro roční výkaz. V zájmu přehlednosti a srozumitelnosti se navrhuje nové znění ustanovení § 7.

K bodu 7 až 10

V návaznosti na aktuální právní úpravu v obdobných výkaznických vyhláškách se v zájmu jednotně sladění díkce upravuje způsob a forma předkládání výkazů prostřednictvím sběrného systému České národní banky. Právní úprava vzájemné komunikace mezi vykazující osobou a ČNB v elektronické podobě ve formě datových zpráv se tak sjednocuje pouze formálně, věcně se pro vykazující osoby nic nemění. Vykazující osoby tedy budou nadále předkládat výkazy tak, jak jsou doposud zvyklé.

Česká národní banka provozuje za účelem sběru dat od vykazujících osob rozhraní umožňující dálkový přístup. Toto rozhraní je upraveno variantně tak, aby vykazující osoby měly možnost vybrat si pro ně nejvýhodnější a nejefektivnější způsob komunikace. Součástí rozhraní jsou i prostředky k poskytnutí podrobných metodických informací k sestavení výkazů vykazujícími osobami. Česká národní banka rovněž zveřejňuje technické podrobnosti k fungování jednotlivých kanálů, a to buď přímo jako součást metodických informací programového rozhraní, nebo ve formě manuálů zveřejněných na internetových stránkách.

Jednotlivé kanály rozhraní se liší z hlediska typu zasílaných dat, primárních nákladů na pořízení a podpory automatizace na straně vykazující osoby.

Pro zasílání výkazů mohou vykazující osoby využít programovou aplikaci SDNS, která nevyžaduje žádné primární náklady, pouze přístup k internetu. Vedle toho je možné využít i další dvě programové aplikace (EDI/EDIFACT, SDNS-WS), které ve větší míře podporují automatizaci přípravy vykazovaných dat. Případná volba takového způsobu může být spojena s náklady na pořízení těchto aplikací, ty však mohou být kompenzovány úsporami při automatizaci přípravy dat v interních systémech a procesech v důsledku snížení budoucích nákladů na tvorbu výkazů. Pro zajištění autentizace předkládaných datových zpráv je vyžadován uznávaný elektronický podpis.

K předkládání výkazů ČNB prostřednictvím automatizovaného sběru dat v elektronické formě s využitím specifického aplikačního programového vybavení neexistuje alternativa v podobě úkonu učiněného vůči ČNB prostřednictvím datové schránky, a to zejména proto, že povaha tohoto úkonu to neumožňuje. Datový formát zprávy a velikost podávaných zpráv neodpovídá formátům přípustným pro datové schránky a programové aplikace mají specifické funkční vlastnosti, které datová schránka nemá. Současný automatizovaný sběr je tvořen spojitou řadou navazujících a vzájemně propojených funkcionalit, jejichž úkolem je nejen dopravit data do ČNB, ale rovněž zajistit řadu automatizovaných on-line procedur, zejména provádění logických výkazových a mezivýkazových kontrol s využitím on-line dotazů do databází umístěných na serverech ČNB, automatizované informování respondentů o stavu doručených dat, zasílání urgencí a mnohé další. Důležitá je pak potřeba kontrol a validací, které probíhají při odesílání dat prostřednictvím používaných informačních systémů. Na základě těchto kontrol může vykazující osoba v případě zjištění chyb provádět okamžité opravy, což významně zjednodušuje celý proces předávání informací.

Pro komunikaci s ČNB je důležité, aby v případě programových aplikací vykazující osoba sdělila a pravidelně aktualizovala základní kontaktní údaje, které jsou rovněž nezbytné pro automatizovaný provoz aplikací a jejich zabezpečení.

K bodu 11 až 13

Úprava přílohy č. 3 z důvodu ukončení předkládání „Měsíčního přehledu držených zahraničních cenných papírů“ pojišťovnou.

Úprava popisu stávajícího výkazu penzijní společnosti v důsledku zavedení nového členění podle skupin zemí a nového uspořádání bilančních položek. Rozšíření přílohy o stručný popis nově zaváděných výkazů předkládaných penzijní společností. Z důvodu přehlednosti se uvádí nové znění přílohy č. 4.

K čl. II

Účinnost vyhlášky je stanovena dnem 1. ledna 2019. Harmonizované výkaznictví bude zavedeno již od 1. čtvrtletí 2019, tedy dříve, než stanoví požadavky nařízení ECB (k tomu podrobněji bod 9. obecné části odůvodnění). Veškeré informace a podklady a podrobnou metodiku pro sestavování výkazů budou mít penzijní společnosti k dispozici v dostatečném časovém předstihu před účinností vyhlášky.